

ПОСТ

БЛАГОДАТНО СРЕДСТВО У СПАСЕЊУ РОДА ЉУДСКОГ И ТЕЛЕСНО ЗДРАВЉЕ

“Јела су за стомак и стомак за јела, али ће Бог и једно и друго укинути”

(I Кор.6,13)

“Трудите се не за јело које пролази, него за јело које остаје за живот вечни, који ће вам дати Син Човечији, јер овога потврди Бог Отац.”

(Јов. 6,27)

ост постоји од древних времена и никада не застарева. Он је потребан нама хришћанима као насушни хлеб.

Прва Божија заповест дата човеку јесте заповест о уздржању односно заповест о посту : “Од дрвета познања добра и зла не једи” (I Мојсеј. 2,17). Све Божије заповести, па и ову о посту треба схватити на прави начин. Речи Божије – заповести – будући да проистичу из неограничене природе Божије, нису нашим прародитељима и нама дате на ограничење него на усавршавање. Пост је Богом благословено средство које трба да нам помогне да откријемо у себи онај прави, истински смисао свог постојања: “Све дотле док човек не сазна каквим га је Бог створио не може схватити колико га је грех унизио и у шта га је претворио” – речи су светога Григорија Синаита.

Наситивши се, а често и преситивши се земаљском храном и пићем, људи осећају поново неку неутољиву глад. Они су гладни нечега али нису свесни чега. Желећи да утоле глад, многи својом неумереношћу западају и у болести, јер заборављају на упозорење Божије : “Пазите на себе, да срца ваша не отежају

преједањем и пијанством и бригама овога живота...”(Лк.;21,34). А будући да су људи бића створена за вечност (човек-црквенословенски чело-вјек=биће(челом) окренуто ка вечности) не могу се заситити само овом пролазном храном. Непрестана храна јелом које пролази, без хране бесмртне, духовне, постепено умртвљује душу. Будући неухрањена душа наша умире од глади. Тело је од земље. Ми смо сви Адамово потомство, а Адам значи земљан, те смо ми сви земнородни и задовољавамо се храном земљаном. Али душе су нам од Бога удахнуте : “Створи Бог човека од праха земаљскога, и дуну му у нос дух животни и поста човек душа жива”.(I Мојсеј. 2,7). Душе наше потребују вишњу храну. Душе су наше гладне Бога. А Господ наш и Спаситељ и Искупитељ рода људског од греха, смрти и пропадљивости, сам Господ Исус Христос је поставио и трапезу за утољење глади роду људском, рекавши : “Ја сам хлеб живота : који мени долази неће огладњети, и који у мене верује неће никада ожедњети.” (Јн.; 6,35).

Господ наш Исус Христос је обећао да ће оживети сваког ко се причешћује Његовим Телом и Крвљу. Али сама Божанска страна, испружена рука Божија нама, није довољна. Бог не делује присилно, него милостиво чека да га прихватимо добровољно и да се за то достојно припремимо. Само ако се причешћујемо на доличан начин, свето Причешће нас води у живот, док недостојним приступањем овој светој тајни узимамо у себе огањ, који нас усмрћује. Наравно, никада нећемо бити довољно достојни да примимо Тело и Крв Христову, па макар ми били светитељи, али од нас се очекује, да уз помоћ Божију, учинимо све што је у нашој моћи, да бисмо се што више удостојили да приђемо светом путиру, односно светој тајни Причешћа. Ова света тајна се свршава Духом Светим уз саслуживање православних клирика (свештеника, свештенмонаха или владика) у току литургије у свим православним црквама или манастирима, сваке недеље и празника а у нашем манастиру и свакодневно.

Делатност Цркве је неодвојива од свете тајне Причешћа, она је место окупљања око свете чаше – путира. Отуда настојање Цркве да свет уведе у Цркву, у вечно постојање, јер постављајући трпезу за утољење глади наше, односно служећи свету литургију, она се свету пројављује као место спасења од смрти и пропадљивости, као место најприсније заједнице са Богом Живим и Истинитим и свима светима и свима богољубивим душама – браћом и сестрама нашим у Христу, овде и сада, али не још у свој пуноћи која ће уследити Другим доласком Господњим, у незалазни Дан Господњи, у Царству Небеском.

У Светом Писму стоји : “Трудите се не за јело које пролази, него за јело које остаје за живот вјечни, који ће вам дати Син Човечији јер овога потврди Бог Отац” (Јн.;6,27). Глад је непријатна. Сваки човек потребује енергију за рад, односно потребује храну и пиће. Органи троше енергију за рад. Срцу, бубрезима, јетри, свима је потребна енергија. Када једући надокнађујемо изгубљену енергију, храна нам је пријатна. Ми се у детињству и раној младости хранимо ради рашћења а касније ради надокнађивања изгубљене енергије. Ако поврх тога уносима храну, онда је то уживање у храни (стомакоугађање). А то је грех. Треба да мислимо и о небеској храни. Права храна од које растемо је Господ наш. “Зато се и причешћујемо Њиме, под видом хлеба и вина. И анђели

се причешћују – гледањем лица Божија. И ми ћемо се у будућем животу причешћивати Христом на савршенији начин, него што је овај сада...Материјална храна коју сада узимамо, само је симбол те вечне небеске хране, и ако само њу узимамо, ако она престане да буде симбол, онда неће бити живота у нама” – речи су нашег патријарха Г.Г.Павла.¹

Бити (православни) Хришћанин није само дато него и ЗАДАТО сваком крштену у Православној цркви. Таланти који су сваком човеку Богом дани, су само квасац онога чиме ми треба својим животом и делима по вери да посведочимо лик Божији по коме смо створени. И ако би смо ми остали само при квасцу, ми се хлеба не бисмо најели. Сваки човек је обдарен већим или мањим бројем таланата ради њиховог умножавања на славу Божију и корист ближњих а на сопствено спасење. Тако би могао да иде кроз живот не само до гроба, пошто нема краја људском расту и узрастању у ону меру раста Христовог, како је рекао св.Григорије Богослов: “Човеков крај је у ствари бескрај, јер је безгранична тајна на којој човек почива. А човек светом тајном поста може да расте, може да се храни том светом тајном”. Целокупног себе може да храни, и тело и душу.

Пост у правом смислу речи значи поновно успостављање правилног односа према Богу, према другом човеку, према природи, успостављање оног Богом даног и Богом одређеног благословеног односа према свему створеном. “Ако једете, ако пијете, ако ли шта друго чините, све у славу Божију Чините” – св.апостол Павле. Постом изнова откривамо светињу хлеба – оног хлеба кога ми Често немилосрдно газимо по улицама наших насеља.

Хришћанину је неопходно да пости ради тога да би избистрио свој ум и побудио и развио осећање и слободну вољу своју покренуо на добро делање. “Треба да се испуњавамо добром, јер није довољно само не чинити зло”(патријарх Павле), тако сви они који одбацују пост кријући се иза девизе да “од јела нема зла дела” овом девизом само успављују савест, јер они једноставно неће да знају за пост и за корисност поста, како за душу тако и за тело.

Преједањем, пијанством и расејавањем по бригама овога света, углавном помрачујемо способности свога разума, личних осећања и слободне воље, а кроз то отпадамо од Бога и западамо у трулеж и сујету, изопачујући и оскврњујући у себи лик Божји, по коме смо створени. Човек посебно изопачује и оскврњује лик Божји у себи када, тумарајући за смислом живота, препусти се олако опојним средствима, односно наркотицима, који улазе у све ширу употребу, најчешће код младог нараштаја.

Потребно је сваком хришћанину да пости јер је од самог почетка природа човекова ОДУХОВЉЕНА и ОБОЖЕНА и због нашег припремања за горње Царство, које “није ни јело ни пиће, него праведност и мир и радост у Духу Светоме”.(Римљ.; 14,17). “Који сије у тијело своје од тијела ће пожњети трулеж, а ко сије у дух, од Духа ће пожњети вечни живот”. (Гал.; 6,8). Истини за вољу

¹ Патријарх српски Павле – “Живот по Јеванђељу”, Приштина, Народна и универзитетска библиотека; Београд “Православље”, 1996.год., 19 стр.

много је оних који се уопште не интересују за Царство Небеско јер не могу да му сагледају ПОЧЕТАК, а полакомљују се и уљуљукују у царство земаљско јер не могу да му догледају КРАЈ.

Творевина пројављује свога Творца, односно, по учењу св.оца архимандрита Јустина Ћелијског : “Свет је богојављење. Богојављење је природа света, а богослужење је циљ света. Кроз свет Бог јавља себе. На Богојављење Човек одговара богослужењем... Главни посао човека у овом свету, у овом грандиозном храму Божијем јесте – служење Богу, богослужење”. Дакле, као круна свега створеног, као икона Тројичног Бога, човек је призван на богослужење да не би уловљен од духовног вука запао у грех, односно у демонслужење, на своју пропаст, јер ђаво, завидник нашега спасења, “као лав ричући ходи и тражи кога да прождере “ (I Петр. 5,8).

Будући да нема човека да живи а да не греши, Православна црква светим тајнама покајања и исповести отвара врата свакој крштеној души и нуди спасоносна средства ПОСТ и МОЛИТВУ у невидљивој борби са поглаварствима и властима таме у поднебесју: “А овај се род (демонски) не изгони, осим молитвом и постом” (Мт. 17,21).

Ми, крштени православни хришћани требало би да будемо активни сарадници Божији у Његовом домостроју (плану) спасења од греха, смрти и пропадљивости, односно да узмемо учешће у црквеним богослужењима. То значи да живимо онако како је Богом благословено, поштујући Црквом прописане постове као средство за наше спасење. Они који се болестима, одн. немоћима изговарају или са неповерењем приступају посту, нека знају, ако желе излечење своје да и медицина, одн. лекари који приступају целисходно својим пацијентима, обавезно у терапију увршћују и пост (они побожни и молитву), одн. саветују разне дијете.

Медицина и пост

Медицина данашњег доба све више препоручује избегавање масти животињског порекла а употребу биљних масти. Наш патријарх Г.Г.Павле у својој трилогији “Нека питања наше вере” (Бгд. 1998.г.) у I тому обрадио је питање поста и са становишта медицине, наводећи бројне примере, одн. мишљења неких лекара. Масти животињског порекла садрже више холестерола и стварају ризик склеротичних промена у организму², а дошло се до сазнања да су многе болести срца, јетре, разни артритиси последица сувише обилне, гурманске исхране. ³ Чувени римски говорник Цицерон је био мишљења да је : “Више погинуло људи од прождрљивости него од мача”. Са становишта савременог медицинско – хигијенског схватања, уздржање и пост нису штетни него баш корисни за живот и рад људи. Говорећи о посту, Др С.Иванић каже: “У посту Православних не узима се храна животињског порекла. Пост има хигијенског значаја јер омогућава одмор органима за варење и унутрашњим органима у којима се дешава размена материја. Пост је потребан гојазнима као и у неким болестима унутрашњих органа (бубрега,

² Проф др Д. Андријевић – Др М. Стевановић, “Старење и старост”, Бгд.-Згб., 1967., 9, 115, 119 стр.

³ Народни лекар, Бгд. 1959., 805 ; “Старење и старост”, 13 стр.

јетре, костобоље, шећерне болести итд.). Али посне дане, један или два недељно треба да уведу и здрави. Они одмарају организам ... Од месне хране нагомилавају се у организму и отровне материје ... Постом се чисти тело од тих отрова.”⁴ *

Наш медицински кадар, будући васпитан на материјалистичкој основи не узима у обзир да је човек верујуће биће које има урођену потребу за Богом. Отуда наша лекарска пракса познаје само дијеталне терапије. Дијете су нека врста замене за пост, но пост је много садржајнији јер обухвата и молитву, и уопште измену начина размишљања. Истичемо измену начина размишљања, јер наше Православно богословље, ослањајући се на Еванђеље и опитно искуство светих отаца, препоручује сасецање греха у корену, кроз будно мотрење на помисли, јер каквим се мислима бавимо такав нам је и живот. Иако се људска храна сама по себи не може назвати нечистом (грешном), ипак нека (калоричнија, животињског порекла) храна може изазвати нечисте, грешне помисли и жеље код човека. “О томе... расуђује свети Симеон Столпник : “Ако човека и не прља јело, ипак оно порађа помисли прљаве, и помрачава ум, и укорењује и одебелује страст, и претвара духовног човека у телесног, прикивајући мисли његове к земним жељама.” “Није ли вода што из облака пада чиста?” – надовезује се владика Николај Велимировић на исту тему. “Но кад киша много пада, усеви од ње иструле. Тако исто и јака храна изазива труљење духовног и моралног бића човековог” (епископ Николај – “ Охридски пролог “ стр.392).

Пост испуњен молитвом код верујућих људи јача вољу и учи их трпељивости и трпљењу и у болестима. Сваки онај хришћанин који има јаку веру он има и јасан вид духовни те благодари Богу за све, и у данима невоље, имајући пример трпељивог праведног Јова. За “трпљење Јова чусте и крај његов од Господа видјесте” (Јаковљ. 5,11).

Психосоматска медицина брижљивије изучава утицаје душевног живота човека на његове телесне функције. Органске неурозе, одн. телесне сметње и оболења које су психички условљене, код верујућих људи могу да изазову жалост која је по Богу и самим тим донесу покајање за спасење и поправку њиховог карактера у сврху побољшавања међуљудских односа, што самим тим значи испуњење заповести поста не само на телесном него и на духовном плану (упореди II Кор. 7,10).

Разрешење (ублажавање) поста

Православна црква се многим канонима и правилима дотакла ублажавања поста за болеснике у посне дане. Има болесника којима се и у време најстрожијег Великог (Васкршњег) поста дозвољава употреба хране са уљем и рибом. Најбоље је консултовати се са духовником или са својим парохијским свештеником који ће благословити или не конкретном вернику да приђе светом Причешћу после нешто ублаженијег поста у начину исхране.

“Што се тиче тешких болесника, поготову од оних болести у којима се не може узимати друга храна сем млека (нпр. при операцији стомака и црева), сматрам да Црква може допустити да се такви болесници разреше сасвим од

⁴ Лекар у кући, Бгд. II, 887 стр.

* Патријарх Павле “Нека питања наше вере”, Бгд. 1998., 339 стр.

поста и пре него што се о томе донесе свеправославна одлука на Васељенском сабору. Као што мала деца физиолошки не могу да употребљавају другу храну сем млека, доцније супе, и др. , тако је слично и са овим болесницима... Исто се може рећи за поједине врсте тешких радника, нпр. у хемијској индустрији, где је неопходна свакодневна употреба млека, за војнике и ратнике и др. – каже патријарх српски Павле у првој књизи трилогије “Нека питања наше вере” на 338 стр.

* * *

Будући да је пост божанска установа дата нама људима на усавршавање и испомоћ у задобијању благодати Божије и да је и сам Господ постио 40 дана у пустињи пре кушања и будући да је Он благословио пост рекавши да ће Његови ученици постити (види Мт. 9,15) онда сва мудрост хришћана састоји се у томе да у своме животу благоразумно иду против своје плоти (тела) у свему “јер добро не живи у мени тј. у телу моме јер штети имам у себи, али учинити добро не налазим” (Римљ. 7,18).

“Хришћанство је увек могуће али не на лак и механичан начин, јер се ето морамо да ослобађамо од рђавих навика” – рекао је једном приликом наш патријарх Павле.

Због чега нас Господ толико трпи и у греху нашем и додаје дан дану и годину години живота нашега? Зато што Он не жели смрти грешнику него да се обрати и жив буде и уђе у радост Господа свога.

Сваког дана смо све ближи гробу, е да смо ближи и Богу!?

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира св.Стефана Липовац